

รูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่

พรเทพ จันทรินทร์¹

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาหลักการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ องค์ประกอบของจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ และรูปแบบจริยธรรมการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมาจากผู้บริหารและพนักงานระดับปฏิบัติของบริษัทจดทะเบียนที่มีผลการดำเนินงานยอดเยี่ยม ตามกฎเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง 340 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมและรายด้านของหลักการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย หลักธรรมาภิบาล หลักการปฏิบัติที่ดีที่สุด และองค์ประกอบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ตามหลักศาสนา พุทธ คริสต์ อิสลาม และขงจื้อ รูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ ยอมรับและแสวงหาการเปลี่ยนแปลง มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความเป็นเอกภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความเป็นสากล การทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า หลักการบริหารจัดการองค์กรยุคใหม่ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า และหลักปฏิบัติที่ดีที่สุด เป็นตัวแปรที่มีผลต่อรูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ และองค์ประกอบจริยธรรมในการบริหารจัดการองค์กรยุคใหม่ตามหลักจริยธรรมของศาสนา ได้แก่ หลักจริยธรรมของขงจื้อ หลักจริยธรรมของศาสนาคริสต์ เป็นตัวแปรที่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อรูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ ($P < 0.001$)

คำสำคัญ: รูปแบบจริยธรรม การบริหารวิสาหกิจยุคใหม่

¹ ปร.ด.(สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการ) บริษัท เอส ซี เยนอร์ล เทคกรุ๊ป จำกัด

Ethical Model for Modern Enterprises Management

Pornthep Chantraniph¹

Abstract

The objectives of this research were to study the principles of modern enterprises management, the ethical elements in modern enterprises management, and the ethical model for modern enterprises management. The research used both quantitative and qualitative methods, the main method being quantitative. The population studied were the executives and operational level staffs from three best performing companies according to the rules of the Stock Exchange of Thailand (SET). A sample of 340 people was employed for data collection. The instruments used in this research were a questionnaire and an in-depth interview form.

It was revealed that the ethical principles for modern enterprise management, both at the overall level and specific aspects, were at a high level and consistent with good governance principles, best practice principles, and religions principles of Buddhism, Christianity, Islam, and Confucianism. In addition, ethical issues for modern enterprises management were enthusiasm in work, acceptance and seeking of changes, honesty with oneself and with others, unity, creativity, and global ethical principles. Moreover, the hypothesis testing revealed that principles of the rule of law, and of efficiency, as well as best practice principles were variables that affected the ethical model for modern enterprises management. Finally, the the ethical elements in modern enterprise management that were mostly derived from ethical principles in Confucianism and Christianity were variables that significantly affected the ethical model for modern enterprises management ($P < 0.001$).

Keywords: Ethical model, Modern enterprises management

¹ Ph.D., Public Policy and Management. S.C. General Trade Group Co, Ltd.

บทนำ

ในการบริหารองค์การหรือรัฐวิสาหกิจใด ๆ ปัจจัยหลักที่สำคัญที่สามารถจูงใจคนให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมีความรับผิดชอบต่อองค์กร ยอมรับความคิดเห็นและความแตกต่างทางความเชื่อของคนในสังคมโลก องค์กรคือ สถานที่การทำงานที่ประกอบไปด้วยบุคลากรที่มาจากวัฒนธรรมที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรม ฮินดู ขงจื้อ ซินโต พุทธ คริสต์ อิสลาม แต่ความเชื่อเหล่านี้เป็นสมบัติของแต่ละบุคคลที่ได้รับการปฏิบัติสืบทอดกันมา ซึ่งแต่ละศาสนานั้นย่อมเป็นส่วนสำคัญที่พัฒนาบุคคลให้เป็นคนดีและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการทำงานจึงต้องมีวัฒนธรรมกลาง ซึ่งวัฒนธรรม จริยธรรม มาจากคำๆ เดียวคือ ศาสนา (พระยาอนุมานราชธน, 2537)

คำว่า “สากล” หมายถึงเป็นค่ากลางที่ทุกคนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ เพราะการเป็นสากลนั้นก็คือความหลากหลายของวัฒนธรรมซึ่งในปัจจุบันนี้องค์กรหรือสถานที่ทำงานต่างๆ นั้นเป็นวัฒนธรรมแม้ว่าจะมีความหลากหลายแต่มาจากสายเดียวกัน ซึ่งยอมรับความเป็นมนุษย์ มีความรัก ความปรารถนาดีต่อกันและกัน ดังนั้นจริยธรรมในการบริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการที่จะนำมาเป็นปัจจัยด้านจิตทางจิตใจที่จะทำให้คนทุกคนร่วมกันทำงานเพราะสังคมในปัจจุบันนี้ เป็นสังคมทุนนิยมที่ทุกคนยอมรับว่า “วัตถุธรรม” เป็นตัวกำหนดแนวคิดจิตใจ ดังที่นักวิชาการได้กล่าวว่า “วัตถุสามารถเปลี่ยนแปลงจิตใจมนุษย์ได้” แต่อีกกลุ่มหนึ่งกล่าวว่า “จิตใจสามารถเปลี่ยนแปลงวัตถุได้” แต่เหนือสิ่งอื่นใด จริยธรรมหรือรูปแบบจริยธรรมในยุคปัจจุบันจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำมาเป็นเครื่องมือคู่ขนานกับเทคโนโลยียุคใหม่ เพื่อจะพัฒนาการบริหารในยุคใหม่ให้มีคุณภาพสูงสุด

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นตามทัศนคติของนักบริหารที่ว่า “จริยธรรมนำการพัฒนา การไม่คอร์รัปชันคือ ผลพวงที่จะนำความเจริญมาสู่องค์กรและจะสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับองค์กรที่ทำกันอยู่” ดังแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลที่ถือว่าเป็นวิวัฒนาการจากแหล่งที่สำคัญคือ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ของคน

ทั้งโลกมารวมเป็นกระบวนการเรียกธรรมาภิบาลในการบริหาร และมีคำสำคัญที่เราได้รู้จักคือ ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นหลักการที่สำคัญ ฉะนั้นการวิจัยในประเด็นนี้จึงมีความสำคัญที่จะไปสำรวจองค์การวิสาหกิจยุคใหม่ เกี่ยวกับรูปแบบจริยธรรมในการบริหารยุคใหม่ ทั้งในเอกสารผลงานวิจัย และการนำหลักของจริยธรรมในการบริหารองค์กรที่ศึกษานี้ ภาพรวมของปัญหาการวิจัยในการใช้หลักจริยธรรมในการบริหารนี้จะพบว่า การขาดความสามัคคี การขาดความโปร่งใส การขาดเอกภาพ ไม่ยึดวัฒนธรรมในองค์กรจึงนำมาให้เกิดความเสื่อมเสียและสูญเสียซึ่งสิ่งที่ไม่มองไม่เห็นอยู่ในด้านลึกของจิตใจมนุษย์ เป็นความคิด ความเชื่อ และศรัทธามนุษย์เป็นที่ยึดอยู่ในที่สำคัญในการนำไปสู่การสร้างและทำลายสิ่งต่างๆ

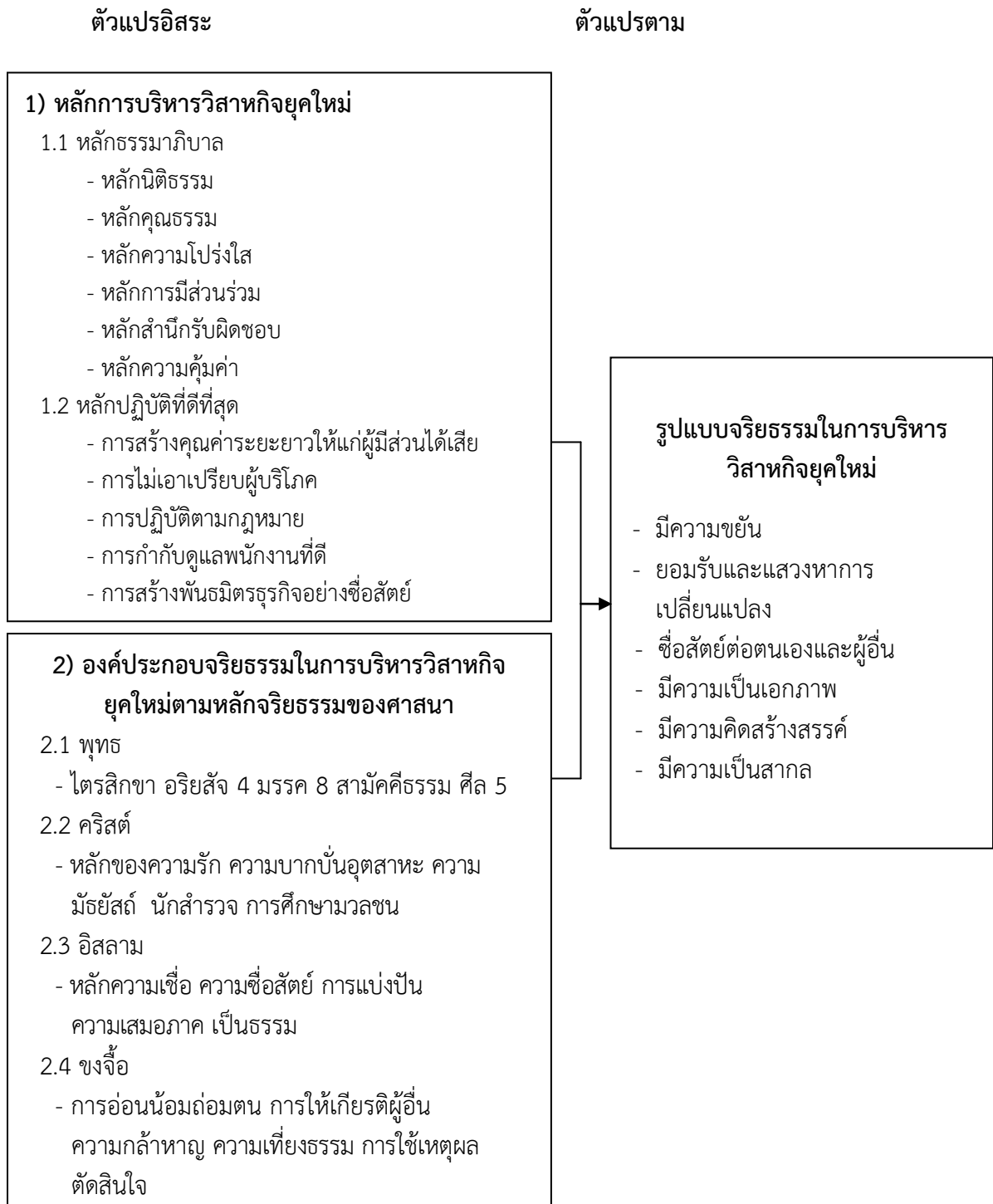
วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่
3. เพื่อศึกษารูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นส่วนเสริม เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยศึกษาวิธีการบริหารจัดการของบริษัทจดทะเบียนที่มีผลการดำเนินงานยอดเยี่ยมตามกฎหมายของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) โดยผู้วิจัยศึกษาการให้ความสำคัญกับรูปแบบการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ ซึ่งประกอบด้วยหลักการบริหารองค์กร หลักธรรมาภิบาล และหลักปฏิบัติที่ดีที่สุด นำมาบูรณาการกับองค์ประกอบจริยธรรมตามหลักศาสนาได้แก่ ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม จริยธรรมตามหลักปรัชญาขงจื้อ และตัวแปรรูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารและพนักงานระดับปฏิบัติการของบริษัทจดทะเบียนที่มีผลการดำเนินงานยอดเยี่ยมตามกฎเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) 3 บริษัท ได้แก่ บริษัท ร็อกเวีย จำกัด (มหาชน) (ROCK), บริษัท ซีพีแอนด์ จำกัด (มหาชน) (SEAFECO), และบริษัท ศรีไทยซูเปอร์แวร์ จำกัด (มหาชน)(SITHAI) จำนวน 2,289 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ คือ พนักงานขององค์กรวิสาหกิจ จำนวน 340 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro

Yamane', 1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ($e = 0.05$)

2. กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหารขององค์กรวิสาหกิจ จำนวน 9 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญธรรมกิจปรีดาบริสุทธิ์, 2540)

ผลการวิจัย

1. หลักการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ องค์ประกอบจริยธรรมในการบริหารตามหลักศาสนา และรูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ มีดังนี้

ตารางที่ 1 หลักการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ องค์ประกอบจริยธรรมในการบริหารตามหลักศาสนา และรูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	แปลค่า
1. หลักการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่			
หลักนิติธรรม	3.85	.55	มาก
หลักคุณธรรม	3.82	.67	มาก
หลักความโปร่งใส	3.79	.57	มาก
หลักการมีส่วนร่วม	3.78	.62	มาก
หลักสำนึกรับผิดชอบ	3.75	.71	มาก
หลักความคุ้มค่า	3.70	.69	มาก
หลักปฏิบัติที่ดีที่สุด	3.88	.62	มาก
2. องค์ประกอบจริยธรรมในการบริหารตามหลักศาสนา			
หลักจริยธรรมของศาสนาพุทธ	3.78	.35	มาก
หลักจริยธรรมของศาสนาคริสต์	3.88	.45	มาก
หลักจริยธรรมของศาสนาอิสลาม	3.93	.53	มาก
หลักจริยธรรมของขงจื้อ	3.97	.57	มาก
3. รูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่	3.93	.58	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า หลักการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ ประกอบด้วย หลักธรรมาภิบาล 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักสำนึกรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า และหลักปฏิบัติที่ดีที่สุด และองค์ประกอบจริยธรรมในการ

บริหารตามหลักศาสนา ได้แก่ หลักจริยธรรมของศาสนาพุทธ หลักจริยธรรมของศาสนาคริสต์ หลักจริยธรรมของศาสนาอิสลาม หลักจริยธรรมของขงจื้อ และรูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ ทุกรายการอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ตัวแปรหลักการบริหารจัดการวิสาหกิจยุคใหม่ ที่มีผลต่อรูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่

[illegible]

จากตารางที่ 2 พบว่า ด้านหลักปฏิบัติที่ดี
ที่สุด (X_1) ถูกคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอยเป็นลำดับ
ที่ 1 มีผลต่อรูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจ
ยุคใหม่ ร้อยละ 16.5 หลักการบริหารจัดการ
วิสาหกิจยุคใหม่ ด้านหลักความโปร่งใส (X_2) ถูก
คัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอยเป็นลำดับที่ 2 มีผลต่อ

รูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ ร้อยละ 29.8 และหลักการบริหารจัดการวิสาหกิจยุคใหม่ ด้านหลักนิติธรรม(X_3) ถูกคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอยเป็นลำดับที่ 3 มีผลต่อรูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ ร้อยละ 32.5

สมการถดถอยเพื่อทำนายหลักการบริหารจัดการวิสาหกิจยุคใหม่ ที่มีผลต่อรูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ โดยใช้คะแนนดิบคือ

$$Y' = a + b_1X_1 + b_2X_2 + \dots + b_kX_k$$

$$Y' = 4.043 + .371X_1 + .227X_2 + .181X_3$$

สมการถดถอยเพื่อทำนายผลการบริหารจัดการวิสาหกิจยุคใหม่ ที่มีผลต่อรูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ โดยใช้คะแนนมาตรฐานคือ

$$Z'_Y = .401Z_1 + .225Z_2 + .175Z_3$$

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบจริยธรรมในการบริหารจัดการองค์กรยุคใหม่
ตามหลักจริยธรรมของศาสนา กับรูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่

[illegible]

จากตารางที่ 3 พบว่า หลักจริยธรรมของ ขงจื๊อ (X_1) ถูกคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอยเป็น ลำดับที่ 1 มีผลต่อรูปแบบจริยธรรมในการบริหาร วิชาศึกษายุคใหม่ร้อยละ 87.1 หลักจริยธรรมของ

ศาสนาคริสต์ (X_2) ถูกคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอย เป็นลำดับที่ 2 มีผลต่อรูปแบบจริยธรรมในการ บริหารวิชาศึกษายุคใหม่ ร้อยละ 88.6

สมการถดถอยเพื่อทำนายองค์ประกอบจริยธรรมในการบริหารจัดการองค์กรยุคใหม่ตามหลัก จริยธรรมของศาสนา ที่มีผลต่อรูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิชาศึกษายุคใหม่ โดยใช้คะแนนคือ

$$Y' = a + b_1X_1 + b_2X_2 + \dots + b_kX_k$$

$$Y' = .041 + .646X_1 + .473X_2$$

สมการถดถอยเพื่อทำนายองค์ประกอบจริยธรรมในการบริหารจัดการองค์กรยุคใหม่ตามหลัก จริยธรรมของศาสนา ที่มีผลต่อรูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิชาศึกษายุคใหม่ โดยใช้คะแนน

$$Z'_Y = \beta_1Z_1 + \beta_2Z_2 + \dots + \beta_kZ_k$$

มาตรฐานคือ

$$Z'_Y = .547Z_1 + .350Z_2$$

อภิปรายผล

ผลการศึกษาหลักการบริหารวิชาศึกษายุคใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะหลักการ บริหารวิชาศึกษายุคใหม่ จะเป็นหลักธรรมาภิบาล หรือหลักการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งเป็นหลักการที่ องค์กรต่างๆ นำมายึดถือปฏิบัติให้เกิดการยอมรับ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับองค์กรทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ดังนั้นปัจจุบันองค์กรไม่ว่าขนาดใด ต่างก็ให้ความสำคัญกับการบริหารและการจัดการที่ ดี นำหลักการต่างๆ มาบูรณาการประยุกต์ใช้ให้ เหมาะสมกับบริบทขององค์กร ซึ่งการบริหารจัดการ ที่ดีนั้นนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเจริญเติบโตและการ ดำรงอยู่ต่อไปขององค์กร สอดคล้องกับข้อมูลการ สัมภาษณ์ผู้บริหาร ที่ว่า บริษัทฯ มีการนำหลัก ธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการและให้ ให้ความสำคัญกับระบบการบริหารจัดการตามหลัก ธรรมาภิบาล เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย และ

นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลัก คุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักสำนึกรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า สอดคล้องกับแนวคิดของ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2545) ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2545) กล่าวว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร องค์กร เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การสร้างธรร มาภิบาลในองค์กรคือ การมีความโปร่งใส มีความ สำนึกรับผิดชอบ ตรวจสอบได้และทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ธรรมาภิบาลเป็นเรื่องของหลักการบริหารแนวใหม่ ที่ มุ่งเน้นหลักการ มิใช่หลักการที่เป็นรูปแบบทฤษฎี การบริหารงาน แต่เป็นหลักการการทำงาน ซึ่งหาก มีการนำมาใช้เพื่อการบริหารงานแล้วจะเกิดความ เชื่อมั่นซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุดคือ ความเป็นธรรม ความ สุจริต ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

หลักการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ที่น่าสนใจใช้บริหารองค์กรมากที่สุดคือ หลักปฏิบัติที่ดีที่สุด ได้แก่ การสร้างพันธมิตรทางธุรกิจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา มีการบริหารจัดการตามบทบัญญัติของกฎหมาย เป็นต้น ดังผลการสัมภาษณ์ของผู้บริหารที่ว่า ใช้ ในการบริหารจัดการองค์กรโดยดำเนินธุรกิจตามกฎหมาย สร้างคุณค่าระยะยาวแก่ผู้มีส่วนได้เสีย มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ผู้เกี่ยวข้องและองค์กร รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและส่วนรวม ไม่เอาเปรียบผู้บริโภคด้วยการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ สร้างพันธมิตรทางธุรกิจ ให้ผลตอบแทนกับทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม มีระบบการกำกับดูแลที่เชื่อถือได้ เน้นความโปร่งใสในการทำงานสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า หลักปฏิบัติที่ดีที่สุดเป็นวิธีการทำงานที่ดีที่สุดในแต่ละเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกหน่วยงาน จากหลายช่องทางทั้งตัวผู้นำ ผู้ร่วมงาน ผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการที่องค์กรพึงปฏิบัติสู่ความเป็นเลิศของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ได้ออกหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน พ.ศ. 2549 ในการสร้างคุณค่าระยะยาวให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียแก่องค์กร เช่น บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) และบริษัท ซีโน-ไทย เอ็นจิเนียริง แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน) ได้นำมากำหนดข้อปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสีย เช่น ผู้ถือหุ้น ลูกค้า คู่แข่งทางการค้า คู่ค้า เจ้าหนี้ พนักงาน และสังคมส่วนรวมอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน โดยมีการเปิดเผยข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน และถูกต้อง โดยหลักปฏิบัติที่ดีที่สุดขององค์กรส่วนใหญ่มีการดำเนินการโดยการสร้างพันธมิตรทางธุรกิจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา โดยคำนึงถึงผลประโยชน์และผลกระทบจากการดำเนินงานต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผลองค์ประกอบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ตามหลักจริยธรรมของศาสนาต่างๆ

ได้แก่ หลักจริยธรรมของศาสนาพุทธ หลักจริยธรรมของศาสนาคริสต์ หลักจริยธรรมของศาสนาอิสลาม และหลักจริยธรรมของขงจื้อ ซึ่งหลักจริยธรรมดังกล่าวมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า จริยธรรมในการบริหารองค์กรที่เป็นสากลเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องยึดถือยึดมั่นในการบริหารเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความสามัคคีกลมเกลียวกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

หลักจริยธรรมของศาสนาพุทธในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยนำหลักธรรมคำสอนตามแนวทางของศาสนาพุทธ ได้แก่ ไตรสิกขา อริยสัจ 4 มรรค 8 สามัคคีธรรม และศีล 5 มาใช้ในกระบวนการบริหารจัดการ เช่น การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาเพื่อให้รู้และเข้าใจปัญหาแล้วจึงหาวิธีการแก้ไขปัญหามาประกอบอาชีพด้วยความสุจริต ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีการทำงานเป็นทีม และไม่คดโกงเบียดเบียนผู้อื่น ดังนั้นผู้บริหารควรมีคุณธรรมในการบริหาร มีสติเป็นที่ตั้ง ใช้ความรู้ไปในทางที่ถูกที่ควร ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ เพื่อสร้างความสมัคปรมาสามัคคีให้เกิดในองค์กร สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่ว่า บริษัทมีการนำหลักจริยธรรมของศาสนาพุทธมาใช้ในการบริหาร ได้แก่ การมีความมานะอดทนสาหัสในการปฏิบัติหน้าที่ ความมีเหตุผลในการแก้ปัญหา ใช้สติตั้งมั่น นำปัญญาความรู้มาแก้ไขปัญหามาหาเหตุผลของการเกิดปัญหาและศึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหามาใช้จากที่สุภาพ ไม่ใส่ร้ายผู้อื่น ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีจิตใจเอื้ออารี มีความรักและความปรารถนาดีกับผู้อื่นเสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญทัน ดอกไธสงค์ (2551) กล่าวว่า การบริหารจัดการที่ดีจะต้องมีองค์ประกอบของหลักธรรมมาภิบาลตามแนวทางพระพุทธศาสนา โดยเริ่มจากศีล สมาธิ ปัญญา รู้จักอริยสัจ 4 มีการพิจารณาอย่างครบถ้วนคือ โยนิโสมนสิการ มีสติ ระลึกได้ มี

สัมปชัญญะ รู้จักตัว (รู้รอบ) ตามพระไตรปิฎก นำเสนอแหล่งที่มาของความรู้ 3 ขาคือ พระสูตร เป็นกรณีศึกษา อาทิ นิทานเรื่องความดี ความไม่ดีต่างๆ พระวินัย กฎระเบียบที่จะต้องปฏิบัติและข้อที่ไม่ควรทำอื่นๆ เช่น การยึดวินัยด้วยบทกฎหมาย รัฐธรรมนูญ และประเพณีอันดีงามของสังคม

เมื่อพิจารณาตามหลักสามัคคีธรรมพบว่า การบริหารงานในองค์กรส่วนใหญ่มีการยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การทำงานเป็นทีม ให้เกียรติผู้ร่วมงาน และมีความรักความปรารถนาดีและให้อภัยทุกคน สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่ว่า การบริหารงานตามหลักจริยธรรมของศาสนาพุทธ การมีความมานะอุตสาหะในการปฏิบัติหน้าที่ นำปัญญาความรู้มาแก้ไขปัญหา ไขว่จากที่สุภาพ ไม่ใส่ร้ายผู้อื่น ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีจิตใจเอื้ออาทร มีความรักและความปรารถนาดีกับผู้อื่นเสมอ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการยึดมั่นในความรักความปรารถนาดีให้กับผู้อื่น เป็นการแสดงถึงความเป็นผู้มีเมตตา กรุณา สอดคล้องกับแนวคิดของ พระมหาจุฬชัย วชิรเมธี (2556) กล่าวถึง หลักสามัคคีธรรม 6 ข้อ (ธรรม 6 ประการ) ได้แก่ มีความคิดต่อเพื่อนมนุษย์อย่างพี่น้องให้เกียติกัน พุดจาด้วยความเมตตาไม่ใช้ความรุนแรง มีจิตสาธารณะและยอมรับในหลักการเดียวกัน

สำหรับหลักอริยสัจ 4 นั้นตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า บริษัทมีการค้นหาต้นเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา เพื่อให้รู้และทำความเข้าใจกับปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วจึงหาวิธีการแก้ไขปัญหา และลงมือแก้ไขปัญหานั้นๆ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า อริยสัจ 4 หมายถึง ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ คือ การมีอยู่ของทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ ความดับทุกข์ และหนทางไปสู่ความดับทุกข์ ซึ่งเมื่อเกิดทุกข์หรือเกิดปัญหา ผู้เกี่ยวข้องจะร่วมมือกันหาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา เรียนรู้และเข้าใจปัญหา พยายามหาวิธีการ

แก้ไขปัญหาและทำการแก้ไขปัญหาต่างๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) (2546) ที่กล่าวถึง อริยสัจ 4 ไว้ว่า สิ่งที่ต้องทำต่ออริยสัจ 4 ได้แก่ การรู้และเข้าใจปัญหาหรือสภาวะที่เป็นทุกข์ หาทางดับทุกข์หรือแก้ปัญหาคือต้นเหตุ ต้องเข้าใจถึงภาวะการณดับทุกข์ และหาวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ไม่มีปัญหา

หลักไตรสิกขา บริษัทให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น ประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ดีงาม มีจิตใจมั่นคงไม่ฟุ้งซ่าน ปฏิบัติหน้าที่การทำงานด้วยความสุจริต มีความเป็นธรรมในการพิจารณาผลงาน และพร้อมที่จะรับฟังข้อเสนอแนะของผู้อื่นอย่างจริงใจ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ตามหลักของไตรสิกขานั้นประกอบด้วย ศีล สมาธิ และปัญญา ซึ่งทั้งสามอย่างนี้จะต้องมีความสัมพันธ์กัน การทำงานในองค์กรก็เช่นเดียวกัน บุคลากรจะต้องมีจิตใจเอื้ออาทรต่อกันรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการทำงานเป็นทีมก็จะทำให้งานในหน้าที่บรรลุตามจุดมุ่งหมายและประสบผลสำเร็จได้ สอดคล้องกับคำสอนธรรมของพระพุทธเจ้าที่ทรงแสดงบ่อย และมีพุทธพจน์แสดงต่อเนื่องกันที่พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2546) ได้นำมากล่าวไว้คือ อย่างนี้ศีล อย่างนี้สมาธิ อย่างนี้ปัญญา สมาธิ ศีล อันอบรมแล้วย่อมมีผลใหญ่ มีอานิสงส์ใหญ่ ปัญญาอันสมาธิอบรมแล้ว ย่อมมีผลใหญ่ มีอานิสงส์ใหญ่ จิตอันปัญญาอบรมแล้ว ย่อมหลุดพ้นจากอาสวะโดยชอบ คือ กามาสวะ ภวาสวะ อวิชาสวะ ไตรสิกขาจึงเป็นระบบฝึกฝนอบรมกาย วาจา ใจ ใน 3 ด้าน คือ ทางปัญญา ทางศีล และทางจิต เป็นเรื่องของการทำงานร่วมกันเป็นองค์กรรวม เกื้อกูลกันและกันไปตามลำดับ ส่วน ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นเรื่องที่ต้องลงมือปฏิบัติ

ในส่วนของมรรค 8 นั้น บริษัทมีการปฏิบัติในระดับมากทุกรายการ โดยมีการปฏิบัติตามระเบียบของกฎหมาย ประกอบอาชีพด้วยความสุจริต ไม่คดโกงเบียดเบียนใคร รู้จักการใช้คำพูดที่

สุภาพ และสร้างสรรค์ เป็นต้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่า มรรค 8 เป็นจริยธรรมระดับสูงที่ใช้เป็นหลักปฏิบัติ เพื่อให้ถึงความดับทุกข์ ที่เรียกโดยทั่วไปว่า มัชฌิมาปฏิปทา หรือทางสายกลาง ได้แก่ ความเห็นชอบหรือความเข้าใจถูกต้อง ความดำริชอบ เจรจาชอบ การกระทำชอบ เลี้ยงชีพชอบ ความเพียรชอบ ระลึกชอบ และการตั้งใจมั่นชอบ ซึ่งการดำเนินชีวิตตามหลักมรรค 8 จะเป็นรากฐานของความสุขความเจริญทั้งสังคมและตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2546) ที่ว่า หนทางที่จะนำไปสู่ความดับทุกข์ (ทุกข์-นิโรธคามินีปฏิปทา-อริยสัจ) หนทางสายนี้เรียกว่า ทางสายกลาง (มัชฌิมา ปฏิปทา) มีองค์แปดประการอันประเสริฐ (อริยอฏฐังคิกมคฺค) คือ 1) เห็นชอบ (สัมมาทิฐิ) (ปัญญา) 2) ดำริชอบ (สัมมาสังกัปปะ) (ปัญญา) 3) เจรจาชอบ (สัมมาวาจา) (ศีล) 4) กระทำชอบ (สัมมากัมมันตะ) (ศีล) 5) เลี้ยงชีพชอบ (สัมมาอาชีวะ) (ศีล) 6) พยายามชอบ (สัมมาวายามะ) (สมาธิ) 7) ระลึกชอบ (สัมมาสติ) (สมาธิ) และ 8) ตั้งจิตมั่นชอบ (สัมมาสมาธิ) (สมาธิ)

สำหรับหลักศีล 5 ที่นำมาใช้ในการบริหารนั้น ส่วนใหญ่บริษัทจะไม่ฉ้อโกงผู้อื่น ดำเนินธุรกิจโดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้ใคร ไม่หลงมัวเมาในอบายมุข ทั้งนี้เป็นเพราะว่าศีล 5 เป็นจริยธรรมพื้นฐานที่พุทธศาสนิกชนยึดถือปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อให้มีจิตใจที่ติงาม ได้แก่ เว้นจากการฆ่าสัตว์หรือทำร้ายผู้อื่น ให้มีเมตตากรุณาต่อมนุษย์และสัตว์ เว้นจากการลักทรัพย์ มีสัมมาอาชีวะ หรือประกอบอาชีพที่สุจริต เว้นจากการประพฤติดินในกาม การสำรวมในกาม ยินดีในคู่ครองตน เว้นจากการพูดเท็จ มีสัจจะ รักษาคำพูด และเว้นจากการดื่มสุราและของเมาทุกชนิด มีสติสัมปชัญญะ ไม่ขาดสติ การไม่ฉ้อโกงใครเป็นการกระทำที่ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนและประกอบอาชีพ

ในทางสุจริต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบุญมี แทนแก้ว (2539) ที่ว่า ศีลเป็นข้อปฏิบัติ ได้แก่ การเว้นชั่ว ประพฤติดี ปฏิบัติเพื่อความปกติ สงบเรียบร้อย ไม่ทำให้ตนและผู้อื่นเดือดร้อน

องค์ประกอบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ตามหลักจริยธรรมของศาสนาคริสต์ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่ามีภานำมาปฏิบัติมาก โดยหลักที่นำมาใช้มากที่สุด คือ หลักนักสำรวจ ได้แก่ การมีสติรอบคอบในการปฏิบัติงาน สำรวจตรวจสอบและยอมรับข้อผิดพลาดของตน ลำดับต่อมา ความมัยยัสถ์ ได้แก่ การดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง ไม่ฟุ้งเฟ้อ ประหยัด อดออม สำหรับการศึกษามวลชน ได้แก่ นำผลที่ได้จากคำแนะนำที่มีประโยชน์ต่อองค์กรมาปรับปรุงการบริหาร ส่วนความมานะบากบั่นอดสาหะ ได้แก่ ความเพียรพยายามปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ และหลักความรัก ได้แก่ คอยตักเตือนด้วยความปรารถนาดีเมื่อพบผู้อื่นกระทำการที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่พบว่า หลักจริยธรรมของศาสนาคริสต์ที่นำมาใช้เป็นองค์ประกอบในการบริหารองค์กร ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง มีความรักและความปรารถนาดีกับทุกคน เห็นอกเห็นใจต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ไม่เอาเปรียบผู้ถือหุ้นและผู้บริโภค ไม่คดโกงใคร ขยันหมั่นเพียรทำงานไม่เกียจคร้านและมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ไม่เผยแพร่ความลับของผู้อื่น หมั่นศึกษาหาความรู้ให้กับตนเองและส่งเสริมให้ผู้อื่นได้รับการพัฒนาความรู้หาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันในเรื่องตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบ ซึ่งผู้บริหารนั้นมีการกึ่งหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดการงานทุกด้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และให้มีความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย การทำหน้าที่ของผู้บริหารจึงต้องมีความซื่อสัตย์ยุติธรรม ให้ความรักความปรารถนาดี และมีเมตตากับผู้ร่วมงานหรือ

ผู้เกี่ยวข้อง ผู้บริหารต้องมีความตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรม ตั้งใจทำงาน ประพฤติตนในทางที่ดีเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับพนักงาน เช่น มีความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความยุติธรรม ความขยัน ความบากบั่นอดสาหัส ความมัธยัสถ์ มีวินัยและหมั่นศึกษาค้นคว้าหาความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันโลกทันเหตุการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ หลวงวิจิตรวาทการ (2546) ที่ว่า จริยธรรมที่สำคัญของศาสนาคริสต์คือ ความเป็นมิตรและความปรารถนาดีให้ผู้อื่นมีความสุข เพราะหลักจริยธรรมของศาสนาคริสต์จะเน้นเรื่องความรัก ความมีน้ำใจต่อผู้อื่น ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

สำหรับองค์ประกอบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ตามหลักจริยธรรมของศาสนาอิสลาม กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่ามี การนำมาใช้อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยองค์ประกอบที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการ ได้แก่ การให้โอกาสผู้อื่นในการทำงานอย่างเสมอภาค เพื่อให้บุคลากรทุกคนรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญ เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนความสำเร็จขององค์กร มีการช่วยเหลือเกื้อกูลในกลุ่มทั้งในด้านกำลังใจและกำลังใจ อย่างเต็มความสามารถ ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่กล่าวถึงการนำหลักจริยธรรมของศาสนาอิสลามมาใช้ ได้แก่ มีการดำเนินงานด้วยความซื่อสัตย์ ให้ความเสมอภาคด้วยความบริสุทธิ์ใจ เชื่อมมั่นในการทำมาค้าดี ให้เกียรติต่อคุณค่าการเป็นมนุษย์หรือพนักงานในองค์กร มีความยุติธรรม จัดสรรสวัสดิการให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย เน้นการความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร ให้ความสำคัญกับกลุ่มคนในทุกระดับชั้น ความคาดหวังให้พนักงานทุกคนกินดีอยู่ดี โดยไม่แยกเชื้อชาติ ศาสนา และตำแหน่งหน้าที่ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ตามหลักศาสนาอิสลามสอนให้ทุกคนมีความนอบน้อมถ่อมตน ขัดเกลา

จิตใจและสอนให้รู้จักมารยาทในการแสดงความจงรักภักดี ให้ตรงต่อหน้าที่และเวลา ตระหนักถึงความเสมอภาค ไม่แบ่งชั้นวรรณะ มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรง ไม่โลภ มีความเป็นธรรม เคร่งครัดต่อระเบียบ และเคารพกฎหมาย และสอดคล้องกับแนวคิดของ บรรจง บินกาซัน (2543) ที่กล่าวถึง จรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจหรือการติดต่อค้าขายกับผู้อื่นไว้ว่า พยายามหาเลี้ยงชีพด้วยตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น จึงทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีจึงหารายได้โดยซื่อสัตย์ ถึงแม้รายได้จะคูน้อยแต่ก็มีความประเสริฐมากกว่ารายได้จำนวนมากที่ได้มาโดยทุจริต คดโกง ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะลูกจ้างหรือนายจ้างหรือประกอบอาชีพอิสระ จงทำงานด้วยความกระตือรือร้น ซื่อสัตย์ต่อการดำเนินธุรกิจอย่าประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมาย ไม่เอาเปรียบลูกค้าโดยเอาสินค้าที่มีตำหนิไปให้ลูกค้าโดยไม่บอกให้ทราบ สร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นแก่ลูกค้า เพื่อให้ลูกค้าจะได้ไว้วางใจ ตรงต่อเวลาและรักษาสัญญาอย่างเคร่งครัด สุภาพและใจกว้าง ไม่หยาบคายหรือแข็งกร้าวต่อผู้มาขอยืมหรือลูกหนี้

องค์ประกอบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ตามหลักจริยธรรมของขงจื้อ มีการนำมาใช้อยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบที่นำมาใช้บริหารจัดการ ได้แก่ การให้เกียรติผู้อื่น มีความอ่อนน้อมถ่อมตน และเคารพผู้อาวุโส สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่กล่าวถึงการนำหลักจริยธรรมของขงจื้อมาใช้ ได้แก่ ให้เกียรติกัน ให้ความเคารพผู้อาวุโส พุดจาสุภาพไม่ก้าวร้าว บริหารจัดการด้วยความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา ไม่คดโกงใคร มีความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ให้ความนับถือซึ่งกันและกัน เพื่อให้สังคมการทำงานเข้าถึงความดีดำเนินชีวิตอย่างผาสุก ส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้กับพนักงานในองค์กรให้เกียรติทั้งด้านความคิดและการกระทำ ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และส่งเสริมความกล้าในการตัดสินใจบนพื้นฐานความถูกต้องดี

งาม ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ขงจื้อสอนให้คนมีความเชื่อว่า ถ้าคนเรามีความนับถือซึ่งกันและกันจะได้ไม่มีอาชญากรรม และสังคมมีความสุขสงบ การให้เกียรติเพื่อนร่วมงานจะทำให้ได้รับความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน มีความสามัคคีในหมู่คณะ ในหลักปรัชญาของจื้อจะเน้นหลักการที่คนควรปฏิบัติต่อกันที่ว่า “ถ้าต้องการให้คนอื่นปฏิบัติต่อเราอย่างไร จงทำเช่นนั้นกับเขาก่อน” การที่บุคคลจะเข้าใจกันและกันก็ต้องอาศัยการศึกษาเล่าเรียน การปลูกฝังสิ่งที่ดีงามให้แก่ทุกคน เพราะคนจะเป็นคนที่สมบูรณ์ได้ต้องยึดถือประเพณีและการศึกษา จึงทำให้เกิดความคิดที่ถูกต้อง รู้จักชีวิต รู้จักโลก ตลอดจน การมีมิตรภาพ และการให้ความเคารพต่อผู้อาวุโสว่าเป็นสิ่งสำคัญในชีวิต

รูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญกับ ความซื่อสัตย์ต่อองค์กร มีความเป็นเอกภาพเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้งยอมรับการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่ว่า มีการปฏิบัติตามกฎหมาย มีความซื่อสัตย์ ขยันอดทน มีความยุติธรรม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีความเป็นประชาธิปไตย ศึกษาหาความรู้วิทยาการใหม่ๆ มีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน ยอมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน มีกำหนดทิศทางการทำงานในองค์กรให้ทุกคนทุกฝ่ายยอมรับและปฏิบัติตาม มีจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจ ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษารูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ กลุ่มตัวอย่างทั้งพนักงานระดับปฏิบัติและผู้บริหารให้ความสำคัญกับความซื่อสัตย์ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ความซื่อสัตย์ เป็นความประพฤติดีตรงและจริงใจ ไม่คิดคดโกงหรือหลอกลวงผู้อื่น

พฤติกรรมเหล่านี้จะทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความซื่อสัตย์จึงเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่บุคคลพึงมี สอดคล้องกับแนวคิดของธีรศักดิ์ กำบรรณารักษ์ และเทพฤทธิ์ วิษณุศิริ (2545) และสุภาพร พิศาลบุตร (2545) ที่กล่าวว่า ความซื่อสัตย์ในการดำเนินธุรกิจคือการทำธุรกิจอย่างตรงไปตรงมา ยึดหลักความจริง การไม่ขโมยข้อมูลหรือผลงานหรือลิขสิทธิ์ ยึดกฎระเบียบของกฎหมาย หลีกเลี่ยงภาษีหรือการติดสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีการผลิตสินค้าหรือให้บริการตามมาตรฐานที่ตนได้กำหนดไว้ในโฆษณา ไม่หลอกลวง ฉ้อฉล มีความซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภค

นอกจากเรื่องความซื่อสัตย์แล้ว พนักงานและผู้บริหารยังมีความคิดเห็นในทำนองเดียวกันคือ การยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทั้งนี้เป็นเพราะวิวัฒนาการต่างๆ นับวันจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง หากองค์กรยังยึดติดกับวิธีการบริหารจัดการแบบเดิมๆ ก็อาจจะทำให้ขาดความเชื่อมั่นและล้ำสมัยไม่ได้รับการยอมรับ จึงต้องนำเอาวิทยาการสมัยใหม่มาใช้บริหารจัดการองค์กร ในขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนาบุคลากรขององค์กรเองให้มีความรู้ความเข้าใจกับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย นอกจากการยอมรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้ว องค์กรธุรกิจยังต้องมีการยอมรับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีอิสระในการบริหารนั่นคือ องค์กรต้องมีอิสระทางความคิดที่จะบริหารกิจการของตนเองภายใต้ข้อกำหนดกฎหมาย ให้เจริญก้าวหน้า โดยไม่มีองค์กรอื่นมาสั่งการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จรัส อติวิทยากรณ์ (2556) ที่ว่า ผู้บริหารยุคใหม่จะต้องมีความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะการนำการเปลี่ยนแปลงสามารถชักนำหรือสร้างแรงจูงใจผู้ร่วมงานเกิดการเปลี่ยนแปลงทางปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีการวางแผนการทำงานมี

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ บริหารงานโดยมุ่งประโยชน์ต่อส่วนรวม รู้จักแสวงหาความรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเป็นแบบอย่างที่ดีมีบุคลิกภาพ ปฏิภาณไหวพริบดี มีความรับผิดชอบ มีใจเปิดกว้างพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม มีความสามารถในการสื่อสาร กล้าในการพูดและการปฏิบัติ มีความตื่นตัวอยู่เสมอ

หลักการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่และองค์ประกอบของจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ตามหลักของจริยธรรมของศาสนาที่ส่งผลต่อรูปแบบจริยธรรมการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ พบว่าด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักนิติธรรมเป็นตัวแปรที่มีผลต่อรูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ แสดงให้เห็นว่า รูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ต้องมีการบริหารจัดการด้วยความโปร่งใส มีระเบียบข้อบังคับ และดำเนินธุรกิจภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมาย เพราะจะทำให้เกิดความไว้วางใจกับทุกฝ่าย ผู้มีส่วนได้เสีย และพนักงานรับรู้ข้อเท็จจริงจากผลการปฏิบัติงาน องค์ประกอบของจริยธรรมในการบริหาร ได้แก่ หลักจริยธรรมของศาสนาพุทธ หลักจริยธรรมของศาสนาคริสต์ หลักจริยธรรมของศาสนาอิสลาม และหลักจริยธรรมของขงจื้อ มีความสัมพันธ์กับรูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ โดยหลักจริยธรรมขงจื้อและหลักจริยธรรมของศาสนาคริสต์มีผลรูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ทั้งนี้เป็นเพราะว่า หลักจริยธรรมของขงจื้อเป็นหลักการที่สอนให้คนทั่วไปรู้จักให้เกียรติกัน มีความกล้าหาญ เที่ยงธรรม และรู้จักการอ่อนน้อมถ่อมตน ในขณะที่หลักจริยธรรมของศาสนาคริสต์สอนให้คนมีความรักสามัคคีต่อกัน มีความบากบั่นอดทนในการทำงาน ซึ่งถ้าคนในองค์กรมีความรักสามัคคี ให้เกียรติกันและกันก็จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุณีย์

ล่องประเสริฐ (2548) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและสาเหตุจริยธรรมของนักธุรกิจในจังหวัด สุราษฎร์ธานีพบว่า องค์การธุรกิจกับความมีจริยธรรมนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือเมื่อองค์การธุรกิจมีจริยธรรมเพิ่มขึ้นผลกำไรขององค์กรก็จะเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการรักษาค้ำจุนและพัฒนาจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ มีดังนี้

1.1 สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบจริยธรรมการบริหารงานขององค์กร เพื่อสร้างจิตสำนึก และอุดมการณ์ในการรักษาจริยธรรมทางการบริหาร

1.2 สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้เสียรู้ว่า มาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรเป็นอย่างไร มีปฏิบัติต่อผู้เกี่ยวข้องในลักษณะใด ทั้งนี้เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีความเข้าใจแนวทางการบริหารขององค์กรไปในทิศทางเดียวกัน

1.3 จริยธรรมขององค์กรธุรกิจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อองค์กร ผู้เกี่ยวข้องหรือประชาคม ดังนั้น องค์กรธุรกิจควรกำหนดตัวชี้วัดเพื่อรักษามาตรฐานในองค์กร

1.4 สนับสนุนและส่งเสริมให้พนักงานทุกฝ่ายทั่วทั้งองค์กรทราบและเข้าใจอย่างชัดเจนว่า องค์กรตั้งใจจะทำอะไร อย่างไร และองค์กรคาดหวังการประพฤติของพนักงานใดมาตรฐานใด

1.5 ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ดำเนินธุรกิจโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

1.6 กำหนดกลยุทธ์ในการใช้หลักจริยธรรมในการบริหาร ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

2.1 ควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมจริยธรรมให้กับพนักงาน โดยการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับบุคลากรทุกระดับอย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วม รับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรอย่างทั่วถึง

2.3 ผลการวิจัยนำมากำหนดตัวชี้วัดของจริยธรรมทางการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ ดังนี้

2.3.1 หลักการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ ควรประกอบด้วย

1) องค์กรมีกฎระเบียบและข้อบังคับในการปฏิบัติงานชี้แจงกฎระเบียบให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ

2) บุคลากรทุกระดับมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ ปฏิบัติงานตรงเวลา ผู้บริหารต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

3) บุคลากรในองค์กรมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ปฏิบัติงานอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา สามารถชี้แจงได้

4) สนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ขององค์กร มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารและกิจกรรมการพัฒนาองค์กร

5) มีการดำเนินธุรกิจโดยใส่ใจกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน สังคมและประเทศชาติ

6) มอบหมายงานโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของบุคคลเป็นหลัก

7) มีการดำเนินการสร้างพันธมิตรทางธุรกิจต่อผู้มีส่วนได้เสียอย่างตรงไปตรงมา

2.4 องค์กรประกอบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ตามหลักจริยธรรมของศาสนา ควรประกอบด้วย

1) หลักจริยธรรมของศาสนาพุทธ ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นหาต้นเหตุที่ทำให้เกิด

ปัญหา ใช้คำพูดที่สุภาพและสร้างสรรค์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่นื้ออองผู้อื่น

2) หลักจริยธรรมของศาสนาคริสต์ คอยตักเตือนผู้อื่นที่กระทำสิ่งไม่ถูกต้องด้วยความรัก ความปรารถนาดี เพียรพยายามปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง ไม่ฟุ้งเฟ้อ รู้จักประหยัด อุดออม มีสติรอบคอบในการปฏิบัติงาน ค้นหาวิธีการบริหารจัดการที่ทันสมัย

3) หลักจริยธรรมของศาสนาอิสลาม ให้โอกาสผู้อื่นในการทำงานด้วยความเสมอภาค แบ่งปันช่วยเหลือผู้อื่น มีความซื่อสัตย์

4) หลักจริยธรรมของขงจื้อ รู้จักให้เกียรติผู้อื่น มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เคารพผู้อาวุโส และกล้าที่จะทำความดี

2.5 ปัจจัยที่มีผลต่อจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ ประกอบด้วย จริยธรรมบริหารสากล ยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความโปร่งใส และหลักปฏิบัติที่ดีที่สุด

2.6 ตัวชี้วัดรูปแบบจริยธรรมในการบริหารวิสาหกิจยุคใหม่ มีดังนี้

1) ด้านองค์กร ประกอบด้วย การบริหาร งานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ การดำเนินธุรกิจภายใต้กรอบกฎหมาย มีกฎระเบียบข้อบังคับในการบริหารงานชัดเจน สร้างพันธมิตรทางธุรกิจ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงาน มีบริหารจัดการโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นต่อส่วนรวม

2) ด้านบุคลากร ประกอบด้วย ซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกงใคร ความขยันอดทน ตั้งใจทำงาน ความรอบคอบในการทำงาน การบริหารจัดการด้วยความเสมอภาค มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ให้เกียรติผู้อื่น ค้นหาวิธีการบริหารที่ทันสมัยเสมอ มีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น กล้าที่จะทำความดี รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น มีความรัก ความปรารถนาดี กับทุกคน อยู่อย่างพอเพียง รู้จักประหยัดอดออม และยอมรับการเปลี่ยนแปลง

บรรณานุกรม

- จรัส อติวิทยากรณ์. (2556). **ผู้บริหารยุคใหม่**. สงขลา: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. (2545). **การศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ธีรศักดิ์ กำบรรณรักษ์ และเทพฤทธิ์ วิษณุศิริ. (2545). **รายงานการวิจัยเรื่อง การขาดจริยธรรมทางธุรกิจของผู้ประกอบการกับระดับความเครียดของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมและขนาดกลาง**. กรุงเทพฯ: สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บรรจง บินกาชัน. (2543). **จรรยาบรรณในอิสลาม**. กรุงเทพฯ: นิติวิดา การพิมพ์.
- บวรศักดิ์ อวรรณโณ. (2545). “ธรรมาภิบาลในองค์กรอิสระ”. **เอกสารประกอบคำบรรยาย 8 มิถุนายน 2545** สถาบันพระปกเกล้า.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2540). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์และปกเจริญผล.
- บุญทัน ดอกไธสงศ์. (2551). **การจัดการทุนมนุษย์**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ตะวัน.
- บุญมี แท่นแก้ว. (2539). **จริยศาสตร์ทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พระยาอนุমানราชธน. (2537). **ศาสนาเปรียบเทียบ**. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- พระมหาภูฒิชัย วชิรเมธี. (2556). “ว. วชิรเมธี เน้นหลักสามัคคีธรรมพาไทยพ้นวิกฤติ.” **ไทยรัฐออนไลน์**. 28 ธันวาคม 2556 : 13:28.)
- สถาบันพระปกเกล้า. (2554). **ธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี**. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- สุณีย์ ล่องประเสริฐ. (2548). **ปัญหาและสาเหตุจริยธรรมของนักธุรกิจในจังหวัดสุราษฎร์ธานี**. งานวิจัยส่วนบุคคล มหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานี.
- สุภาพร พิศาลบุตร. (2545). **จริยธรรมทางธุรกิจ**. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- หลวงวิจิตรวาทการ. (2546). **ศาสนาสากล เล่มที่1**. กรุงเทพฯ: อูษาการพิมพ์.
- Nuchanapha. (2554). **โครงสร้างในด้านคุณลักษณะของจริยธรรม**. [online]. available : http://plosanga.blogspot.com/2011/05/blog-post_6528.html, 14/3/2557.